HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

13 decembrie 2012*

„Libera circulație a lucrătorilor — Articolul 45 TFUE — Subvenție pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă și a șomerilor de lungă durată — Condiție de înregistrare la un birou de plasare al administrației naționale pentru ocuparea forței de muncă — Condiție privind reședința — Restricție — Justificare”

În cauza C-379/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour administrative (Luxemburg), prin decizia din 14 iulie 2011, primită de Curte la 18 iulie 2011, în procedura

Caves Krier Frères Sàrl

împotriva

Directeur de l’Administration de l’emploi,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Rosas, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a doua, domnii U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (raportor), A. Arabadjiev și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 iunie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Caves Krier Frères Sàrl, de M. Mailliet, avocat;

— pentru guvernul luxemburghez, de C. Schiltz, în calitate de agent, asistat de G. Pierret și de S. Coï, avocats;

— pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de D. Hadroušek, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de M. Szpunar și de B. Majczyna, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru Comisia Europeană, de G. Rozet, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 septembrie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 21 TFUE și 45 TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Caves Krier Frères Sàrl (denumit în continuare „Caves Krier”), pe de o parte, și Administration de l’emploi (Administrația pentru Ocuparea Forței de Muncă, denumită în continuare „ADEM”), pe de altă parte, cu privire la refuzul de a acorda o subvenție pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă sau a șomerilor de lungă durată.

Cadrul juridic luxemburghez

3 Potrivit articolului L. 541-1 din Codul muncii (code du travail):

„Fondul pentru ocuparea forței de muncă rambursează angajatorilor din sectorul privat contribuțiile de securitate socială, atât partea în sarcina angajatorului, cât și partea în sarcina asiguratului, pentru șomerii pe care îi încadrează în muncă, indiferent dacă aceștia primesc sau nu primesc indemnizație de șomaj, cu condiția să fie în vârstă de cel puțin [45] de ani împliniți și să fie înregistrați ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă la un birou de plasare al [ADEM] de cel puțin o lună.

Persoanele cu vârsta cuprinsă între [40] și [44] de ani împliniți, aflate în căutarea unui loc de muncă, trebuie să fie înregistrate ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă la un birou de plasare al [ADEM] de cel puțin trei luni, iar cele cu vârsta cuprinsă între [30] și [39] de ani împliniți, de cel puțin douăsprezece luni.

Condiția privind înregistrarea la un birou de plasare al [ADEM] nu se aplică persoanelor în vârstă de cel puțin [40] de ani împliniți, aflate în căutarea unui loc de muncă și care sunt afectate de un plan privind menținerea lucrătorilor în funcție astfel cum este definit la articolul L. 513-3, aprobat de ministrul responsabil de portofoliul muncii.”

4 Articolul L. 622-6 (1) din același cod al muncii prevede că toți șomerii aflați în căutarea unui loc de muncă au obligația de a se înregistra la ADEM ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

5 Doamna Schmidt-Krier, resortisant luxemburghez, născută la 30 iulie 1955, locuiește împreună cu soțul ei în Germania, în apropierea frontierei luxemburgheze. Doamna Schmidt-Krier și-a desfășurat întreaga carieră profesională în Luxemburg.

6 La 1 mai 2008, Caves Krier, o societate cu sediul în Remich (Luxemburg), a angajat-o pe doamna Schmidt-Krier, care avea la acel moment 52 de ani, cu un contract de muncă pe durată nedeterminată.

7 La 2 septembrie 2008, ca urmare a angajării doamnei Schmidt-Krier, Caves Krier a formulat la ADEM o cerere de subvenție pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă și a șomerilor de lungă durată în temeiul articolului L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii.

8 Prin decizia din 4 septembrie 2008, ADEM a respins această cerere pentru motivul că doamna Schmidt-Krier nu îndeplinea condiția înregistrării la ADEM de cel puțin o lună ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă, condiție prevăzută în dispoziția menționată (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

9 La 11 ianuarie 2010, Caves Krier a introdus la tribunal administratif (Tribunalul Administrativ) o acțiune prin care solicita anularea acestei decizii, în care a subliniat că doamna Schmidt-Krier era înregistrată ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în Germania și că a lucrat pe întreaga durată a vieții sale în Luxemburg, fiind înregistrată ca șomer în Germania numai pentru motivul că acolo și-a mutat domiciliul împreună cu soțul ei, continuând în același timp să lucreze în Luxemburg.

10 Caves Krier a invocat în susținerea acțiunii un motiv unic întemeiat pe o încălcare a principiului egalității în fața legii, astfel cum este consacrat de Constituția Marelui Ducat al Luxemburgului, întrucât reglementarea aplicabilă și, prin urmare, decizia în litigiu creează, pentru acordarea ajutorului în discuție, o diferență de tratament între un resortisant luxemburghez care are reședința în Luxemburg și un resortisant luxemburghez care are reședința în străinătate, în condițiile în care ambii au lucrat în Luxemburg, fără ca această diferență de tratament să fie justificată de criterii obiective.

11 Prin hotărârea din 14 iulie 2010, tribunal administratif a respins această acțiune pentru motivul că doamna Schmidt-Krier nu îndeplinea, la data angajării sale, condiția înregistrării la ADEM. În ceea ce privește încălcarea principiului constituțional al egalității de tratament, instanța menționată a apreciat că situația unui șomer cu reședința în Luxemburg și care, prin urmare, se poate înregistra la ADEM ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă nu este comparabilă cu aceea a unui șomer care, neavând domiciliul în Luxemburg, nu se poate înregistra la această administrație, ci, dimpotrivă, trebuie să se înregistreze la agenția pentru ocuparea forței de muncă din statul său membru de reședință.

12 La 12 august 2010, Caves Krier, invocând neconstituționalitatea articolului L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii, a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Cour administrative (Curtea Administrativă).

13 Sesizată cu această problemă, Cour constitutionnelle (Curtea Constituțională) s-a pronunțat prin hotărârea nr. 64/11 din 4 mai 2011 (*Mémorial* A 2011, p. 1572) în sensul conformității acestei dispoziții cu Constituția luxemburgheză.

14 Cu toate acestea, în decizia de trimitere, Cour administrative consideră că prezenta cauză ridică o problemă de dreptul Uniunii. Astfel, ar fi necontestat că numai rezidenții se pot înregistra la ADEM. Prin urmare, din moment ce acordarea subvenției prevăzute la articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii este condiționată de o astfel de înregistrare, această subvenție ar fi, de fapt, rezervată angajatorilor care încadrează în muncă șomeri rezidenți. În consecință, dispoziția menționată ar putea să constituie un obstacol în calea liberei circulații a cetățenilor Uniunii în sensul articolelor 21 TFUE și 45 TFUE, potențialul angajator al unui șomer în vârstă de peste 45 de ani fiind pus în situația să prefere angajarea unui rezident luxemburghez, din moment ce numai angajarea acestuia îi va permite să beneficieze de subvenția în cauză.

15 Instanța de trimitere arată că, întrucât statul nu a fost reprezentat în procedura care s-a desfășurat în fața sa, acesta nu a avut posibilitatea să probeze că restricția referitoare la reședință este întemeiată pe motive obiective de interes general, independente de cetățenia persoanelor respective și proporționale cu obiectivul legitim urmărit de dispoziția națională în litigiu. Instanța menționată consideră că nu este în măsură să suplinească din oficiu aceste justificări.

16 În aceste condiții, Cour administrative a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul L. 541-1 [primul paragraf] din Codul muncii luxemburghez, prin faptul că acordă angajatorilor din sectorul privat dreptul la rambursarea contribuțiilor de securitate socială, atât a părții în sarcina angajatorului, cât și a părții în sarcina asiguratului, pentru șomerii în vârstă de peste [45] de ani, indiferent dacă aceștia primesc sau nu primesc indemnizație de șomaj, cu condiția ca șomerii să fie înregistrați ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă la un birou de plasare al [ADEM] de cel puțin o lună, în timp ce angajatorii care încadrează în muncă șomeri înregistrați ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă la autorități similare din străinătate nu beneficiază de această măsură, este conform cu dreptul Uniunii și în special cu articolele 21 [TFUE] și 45 [TFUE]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitate

17 În primul rând, guvernul austriac susține că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă în măsura în care instanța de trimitere nu a prezentat cu exactitate situația de fapt relevantă în speță și dispozițiile naționale aplicabile. Astfel, deși nu rezultă din citarea literală a articolului L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii și nici din formularea întrebării că atribuirea subvenției pentru încadrarea în muncă în litigiu către angajator este limitată la persoanele cu domiciliul în Luxemburg, decizia de trimitere ar părea să susțină o astfel de limitare. Prin urmare, nu ar fi sigur că este necesar să se examineze în speță conformitatea cu dreptul Uniunii a unei condiții privind reședința sau, pur și simplu, a înregistrării obligatorii la ADEM.

18 Această obiecție nu poate fi reținută. Astfel, după cum rezultă de la punctul 14 din prezenta hotărâre, instanța de trimitere a prezentat cu toată claritatea necesară, în decizia de sesizare a Curții în vederea pronunțării unei decizii preliminare, situația de fapt relevantă în litigiul principal și a identificat cu precizie dispoziția națională aplicabilă acestuia, și anume articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii. În plus, această instanță a prezentat interpretarea reglementării naționale aplicabile pe care a reținut-o, constatând că este cert că numai rezidenții pe teritoriul național pot să se înregistreze la ADEM ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. Prin urmare, Curtea dispune de toate elementele necesare pentru a furniza instanței de trimitere un răspuns util care să îi permită să soluționeze litigiul principal.

19 În al doilea rând, guvernul ceh ridică problema dacă întrebarea adresată de instanța de trimitere nu este ipotetică, întrucât, în pofida prevederilor articolului L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii, Caves Krier a angajat-o pe doamna Schmidt-Krier.

20 Deși este cert că refuzul de a acorda societății Caves Krier subvenția pentru încadrarea în muncă prevăzută la articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii nu a împiedicat societatea menționată să o angajeze pe doamna Schmidt-Krier, este de asemenea adevărat că, după cum guvernul ceh admite el însuși în observațiile sale scrise, un astfel de refuz a avut totuși ca efect faptul că această angajare a fost efectuată în condiții mai puțin avantajoase decât angajarea unei persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, cu vârsta de peste 45 de ani, înregistrată la ADEM, ceea ce, potrivit Caves Krier, constituie un obstacol în calea liberei circulații a lucrătorilor prevăzute de dreptul Uniunii și, prin urmare, a dat naștere unui litigiu între societatea menționată și ADEM. În aceste condiții, nu se poate considera că întrebarea adresată de instanța de trimitere este ipotetică.

21 În sfârșit, în al treilea rând, guvernul ceh arată că întrebarea adresată poate fi de asemenea inadmisibilă, în măsura în care pare să rezulte din decizia de trimitere că doamna Schmidt-Krier era înregistrată ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în Germania, în timp ce, concomitent, aceasta lucra în Luxemburg.

22 Cu toate acestea, întrucât instanța de trimitere a constatat că articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii era aplicabil litigiului principal, ceea ce presupune că doamna Schmidt-Krier se afla în șomaj la momentul angajării sale, Curtea, al cărei rol în cadrul unei trimiteri preliminare nu este acela de a aprecia situația de fapt, nu poate să repună în discuție această premisă.

23 Prin urmare, trebuie să se considere că prezenta cerere de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la fond

24 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 21 TFUE și 45 TFUE trebuie să fie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru care subordonează acordarea către angajatori a unei subvenții pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă de peste 45 de ani condiției ca șomerul angajat să fie înregistrat ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în același stat membru, în măsura în care o astfel de înregistrare este subordonată unei condiții privind reședința pe teritoriul național.

25 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, orice resortisant al unui stat membru, indiferent de locul său de reședință și de cetățenia sa, care și-a exercitat dreptul la libera circulație a lucrătorilor și care a desfășurat o activitate profesională în alt stat membru decât cel de reședință, se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 45 TFUE (a se vedea în special Hotărârea din 21 februarie 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, Rec., p. I-1711, punctul 31, și Hotărârea din 18 iulie 2007, Hartmann, C-212/05, Rep., p. I-6303, punctul 17).

26 Pe de altă parte, reiese din jurisprudența Curții că, în cadrul articolului 45 TFUE, trebuie să fie considerată „lucrător” persoana care îndeplinește, pentru o anumită perioadă, în favoarea unei alte persoane și sub conducerea acesteia, anumite prestații, în schimbul cărora primește o remunerație. La încheierea raportului de muncă, persoana în cauză își pierde, în principiu, calitatea de lucrător, deși, pe de o parte, această calitate poate produce anumite efecte după încetarea raportului de muncă și, pe de altă parte, o persoană care caută în mod real un loc de muncă trebuie de asemenea să fie considerată lucrător (a se vedea Hotărârea din 12 mai 1998, Martínez Sala, C-85/96, Rec., p. I-2691, punctul 32 și jurisprudența citată).

27 Rezultă că situația unui lucrător frontalier precum doamna Schmidt-Krier, care, după ce și-a pierdut locul de muncă în alt stat membru decât cel în care se află reședința sa reală, se reîncadrează în muncă în acest alt stat membru cu un contract de muncă pe durată nedeterminată, intră în domeniul de aplicare al articolului 45 TFUE.

28 Deși s-a stabilit că dreptul la libera circulație prevăzut la acest articol este în beneficiul lucrătorilor, inclusiv al solicitanților de locuri de muncă, nimic din modul de redactare a acestui articol nu arată că aceste drepturi nu pot fi invocate și de alte persoane. Astfel, pentru a fi eficace și util, dreptul lucrătorilor de a fi angajați și încadrați în muncă fără discriminare trebuie să fie în mod necesar completat de dreptul angajatorilor de a-i angaja respectând regulile în materia liberei circulații a lucrătorilor (a se vedea Hotărârea din 7 mai 1998, Clean Car Autoservice, C-350/96, Rec., p. I-2521, punctele 19 și 20, și Hotărârea din 11 ianuarie 2007, ITC, C-208/05, Rep., p. I-181, punctele 22 și 23).

29 În aceste condiții, un angajator precum Caves Krier poate invoca drepturile recunoscute direct lucrătorilor de articolul 45 TFUE.

30 În măsura în care litigiul principal intră sub incidența acestei dispoziții, nu este necesară pronunțarea asupra interpretării articolului 21 TFUE. Astfel, această din urmă dispoziție, care prevede, în general, dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre al oricărui cetățean al Uniunii, își găsește o expresie specifică în articolul 45 TFUE în ceea ce privește libera circulație a lucrătorilor (a se vedea în special Hotărârea ITC, citată anterior, punctele 64 și 65, Hotărârea din 11 septembrie 2007, Hendrix, C-287/05, Rep., p. I-6909, punctele 61 și 62, precum și Hotărârea din 25 octombrie 2012, Prete, C-367/11, punctul 20).

31 În ceea ce privește întrebarea dacă o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal constituie o restricție în sensul articolului 45 TFUE, trebuie amintit că ansamblul dispozițiilor din Tratatul FUE referitoare la libera circulație a persoanelor urmărește facilitarea exercitării de activități profesionale de orice natură de către resortisanții statelor membre pe teritoriul Uniunii Europene și se opune măsurilor care i-ar putea defavoriza atunci când doresc să exercite o activitate economică pe teritoriul unui alt stat membru (a se vedea în special Hotărârea ITC, citată anterior, punctul 31, și Hotărârea din 16 martie 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, Rep., p. I-2177, punctul 33).

32 Cu toate acestea, guvernul luxemburghez susține că reglementarea națională în discuție în litigiul principal nu presupune nicio atingere adusă liberei circulații a lucrătorilor, dat fiind că aceasta nu prevede nicio condiție privind reședința. Întrebarea adresată s-ar întemeia în această privință pe o interpretare eronată a reglementării naționale de către instanța de trimitere. Așadar, orice șomer nerezident s-ar putea înregistra la ADEM. Astfel, articolul L. 622-6 (1) din Codul muncii ar prevedea în mod clar că toți șomerii aflați în căutarea unui loc de muncă au obligația de a se înregistra la ADEM ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. Deși, desigur, un angajat cu cetățenie luxemburgheză având reședința în Germania trebuie să se înregistreze la administrația germană pentru ocuparea forței de muncă pentru a încasa eventualele indemnizații de șomaj, niciun text de lege luxemburghez nu ar împiedica un astfel de angajat să se înregistreze la ADEM pentru a fi informat cu privire la locurile de muncă vacante în Luxemburg și pentru a permite ca angajatorul care îl încadrează în muncă să beneficieze de drepturile care decurg din articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii.

33 Prin urmare, guvernul luxemburghez consideră că nici această dispoziție, nici articolul L. 622-6 (1) din Codul muncii nu sunt discriminatorii din perspectiva dreptului Uniunii, dat fiind că nu este impus niciun criteriu de cetățenie sau de reședință privind persoana aflată în căutarea unui loc de muncă pentru ca un angajator să poată solicita subvenția în litigiu. Articolul L. 541-1 primul paragraf din codul menționat ar preciza de altfel în mod clar că angajatorului i se rambursează contribuțiile de securitate socială pentru șomerii pe care îi încadrează în muncă, indiferent dacă aceștia primesc sau nu primesc indemnizație de șomaj. În cauza principală, ADEM s-ar limita astfel să constate, în decizia în litigiu, că doamna Schmidt-Krier nu îndeplinea condiția de înregistrare la această administrație. Dimpotrivă, ADEM nu ar fi adoptat în niciun caz o decizie de respingere a înregistrării întemeiată pe motive discriminatorii din perspectiva dreptului Uniunii.

34 În consecință, potrivit acestui guvern, lucrătorii rezidenți pe teritoriul luxemburghez au aceleași obligații ca resortisanții altor state membre care lucrează în Luxemburg sau ca resortisanții luxemburghezi care lucrează în Luxemburg și care au reședința în alt stat membru. Prin urmare, nu ar exista vreo diferență de tratament între aceștia, din moment ce toți se pot înregistra la ADEM.

35 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă să interpreteze dreptul intern al unui stat membru (a se vedea în special Hotărârea din 17 martie 2011, Naftiliaki Etaireia Thasou și Amaltheia I Naftiki Etaireia, C-128/10 și C-129/10, Rep., p. I-1885, punctul 40).

36 Prin urmare, nu revine Curții competența de a se pronunța, în cadrul unei trimiteri preliminare în temeiul articolului 267 TFUE, cu privire la interpretarea dispozițiilor naționale și nici să hotărască dacă interpretarea pe care instanța de trimitere o dă acestora este corectă (Hotărârea din 23 aprilie 2009, Angelidaki și alții, C-378/07-C-380/07, Rep., p. I-3071, punctul 48, precum și jurisprudența citată).

37 Dimpotrivă, în cadrul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și cele naționale, Curtea trebuie să ia în considerare contextul de fapt și normativ, astfel cum este definit în decizia de trimitere, în care se încadrează întrebările preliminare (Hotărârea din 29 octombrie 2009, Pontin, C-63/08, Rep., p. I-10467, punctul 38 și jurisprudența citată).

38 Prin urmare, oricare ar fi criticile emise de guvernul luxemburghez împotriva interpretării dreptului național reținute de instanța de trimitere, examinarea prezentei trimiteri preliminare trebuie realizată în raport cu interpretarea respectivului drept efectuată de această din urmă instanță (a se vedea prin analogie Hotărârea Pontin, citată anterior, punctul 38).

39 Or, astfel cum reiese deja de la punctul 18 din prezenta hotărâre, deși în prezenta cauză nu se contestă că reglementarea națională în discuție în litigiul principal nu prevede în mod explicit că înregistrarea la ADEM este subordonată unei condiții de reședință în Luxemburg, instanța de trimitere a constatat, în decizia sa de sesizare a Curții cu titlu preliminar, că este cert că numai rezidenții pot să se înregistreze la ADEM.

40 În plus, rezultă din dosarul înaintat Curții că această interpretare a fost reținută de asemenea, în contextul cauzei principale, de tribunal administratif în decizia din 14 iulie 2010, precum și de Cour constitutionnelle în hotărârea nr. 64/11 din 4 mai 2011.

41 Pe de altă parte, reiese din documentele furnizate de Caves Krier ca răspuns la o întrebare scrisă adresată de Curte că, deși site-ul internet destinat persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în Luxemburg menționează pe scurt că lucrătorii frontalieri care doresc se pot înregistra la ADEM, această precizare este contrazisă de alte pasaje de pe același site, precum și de multe alte documente care subliniază, dimpotrivă, că, pentru a se înregistra la ADEM, o persoană aflată în căutarea unui loc de muncă trebuie să aibă reședința în acest stat membru. În plus, deși din lucrările pregătitoare privind reforma ADEM furnizate tot de Caves Krier rezultă că, începând din 2012, lucrătorii frontalieri care își vor fi pierdut locul de muncă în Luxemburg vor avea acces la toate serviciile ADEM, este de asemenea adevărat că această reformă, care nu era în vigoare la momentul faptelor din litigiul principal, sugerează în mare măsură ideea că un astfel de acces nu era posibil anterior anului 2012.

42 În consecință, în vederea examinării prezentei întrebări preliminare, trebuie să se țină seama de ipoteza potrivit căreia reglementarea națională în discuție în litigiul principal subordonează înregistrarea la ADEM și, în consecință, acordarea subvenției pentru încadrarea în muncă prevăzute la articolul L. 541-1 primul paragraf din Codul muncii unei condiții privind reședința în Luxemburg, aspect a cărui verificare revine însă instanței de trimitere în cadrul exercitării competențelor sale.

43 În aceste condiții, reglementarea națională în discuție în litigiul principal pare să opereze o diferență de tratament între, pe de o parte, resortisanții din statele membre care au calitatea de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă pe teritoriul Luxemburgului și, pe de altă parte, aceiași resortisanți care au reședința în alt stat membru.

44 Subordonând acordarea subvenției pentru angajare condiției ca persoana aflată în căutarea unui loc de muncă să aibă reședința în Luxemburg, această reglementare națională dezavantajează astfel anumiți lucrători pentru simplul fapt că aceștia și-au stabilit reședința în alt stat membru.

45 Prin urmare, o astfel de reglementare poate să descurajeze un angajator stabilit în Luxemburg să angajeze o persoană aflată în căutarea unui loc de muncă, precum doamna Schmidt-Krier în cauza principală, care nu are reședința în acest stat membru, în măsura în care o astfel de angajare, spre deosebire de angajarea unei persoane aflate în căutarea unui loc de muncă cu reședința în același stat membru, nu îi permite angajatorului menționat să beneficieze de subvenția pentru încadrare în muncă.

46 Rezultă că aceeași reglementare poate să facă mai dificil accesul la angajare în Luxemburg al unui lucrător frontalier care, precum doamna Schmidt-Krier, se află în șomaj.

47 O astfel de reglementare națională, care rezervă lucrătorilor nerezidenți un tratament mai puțin avantajos decât cel de care beneficiază lucrătorii cu reședința în Luxemburg, constituie o restricție privind libertatea recunoscută lucrătorilor de articolul 45 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 iulie 2005, van Pommeren-Bourgondiën, C-227/03, Rec., p. I-6101, punctul 44, precum și Hotărârea Ritter-Coulais, citată anterior, punctele 37 și 38).

48 O măsură care restrânge libera circulație a lucrătorilor nu poate fi admisă decât dacă urmărește un obiectiv legitim compatibil cu tratatul și dacă se justifică prin motive imperative de interes general. În acest caz, în plus, trebuie ca punerea în aplicare a unei astfel de măsuri să fie de natură să asigure realizarea obiectivului în cauză și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv (a se vedea în special Hotărârile citate anterior ITC, punctul 37, și Olympique Lyonnais, punctul 38).

49 Potrivit unei jurisprudențe constante, este de competența statelor membre, atunci când adoptă o măsură derogatorie de la un principiu consacrat de dreptul Uniunii, să dovedească, în fiecare caz, că măsura respectivă poate garanta realizarea obiectivului invocat și că nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia. Justificările susceptibile să fie invocate de un stat membru trebuie, așadar, să fie însoțite de o analiză a oportunității și a proporționalității măsurii adoptate de acest stat, precum și de elemente precise care să permită susținerea argumentării sale (Hotărârea din 13 aprilie 2010, Bressol și alții, C-73/08, Rep., I-2735, punctul 71).

50 În speță, se impune constatarea că guvernul luxemburghez, în pofida întrebărilor adresate în acest sens de Curte în cadrul ședinței, nu a descris obiectivul urmărit prin condiția privind reședința impusă de reglementarea națională în discuție în litigiul principal pentru înregistrarea la ADEM și, prin urmare, pentru acordarea subvenției pentru încadrare în muncă, limitându-se să justifice condiția înregistrării la această administrație și, prin urmare, că acest guvern nu a prezentat niciun element pentru a justifica condiția menționată privind reședința prin motivele imperative de interes general protejate prin articolul 45 TFUE.

51 Pentru a oferi instanței de trimitere un răspuns complet, trebuie amintit că, desigur, Curtea a hotărât deja că revine statelor membre sarcina de a alege măsurile care pot conduce la realizarea obiectivelor urmărite în domeniul încadrării în muncă. Curtea a recunoscut că statele membre dispun de o marjă de apreciere considerabilă în exercitarea acestei competențe. În plus, nu poate fi contestat faptul că promovarea ocupării forței de muncă reprezintă un obiectiv legitim de politică socială (a se vedea Hotărârea ITC, citată anterior, punctul 39 și jurisprudența citată).

52 Cu toate acestea, marja de apreciere de care dispun statele membre în materie de politică socială nu poate justifica afectarea unor drepturi pe care particularii le au în temeiul prevederilor tratatului care consacră libertățile lor fundamentale (a se vedea Hotărârea ITC, citată anterior, punctul 40 și jurisprudența citată).

53 Or, în această privință, trebuie amintit în special că reiese din jurisprudența Curții că o condiție privind reședința este, în principiu, inadecvată în ceea ce privește lucrătorii migranți și frontalieri, în măsura în care aceștia, intrând pe piața muncii a unui stat membru, au creat, în principiu, legătura de integrare

suficientă în societatea acestui stat care le permite să beneficieze pe teritoriul acestuia de principiul egalității de tratament în raport cu lucrătorii naționali și, respectiv, cu lucrătorii rezidenți. Legătura de integrare rezultă în special din faptul că, prin contribuțiile fiscale pe care le plătesc în statul membru gazdă în temeiul activității salariate pe care o desfășoară pe teritoriul său, lucrătorii migranți și frontalieri contribuie, de asemenea, la finanțarea politicilor sociale ale acestui stat (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 14 iunie 2012, Comisia/Țările de Jos, C-542/09, punctele 63, 65 și 66, precum și jurisprudența citată).

54 Astfel, este cert, în cauza principală, că doamna Schmidt-Krier, deși nu are reședința în Luxemburg, este un lucrător frontalier resortisant al acestui stat membru în care și-a desfășurat întreaga carieră profesională. În consecință, ea este integrată pe piața muncii luxemburgheză.

55 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 45 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care subordonează acordarea către angajatori a unei subvenții pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă de peste 45 de ani condiției ca șomerul angajat să fie înregistrat ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în același stat membru, în măsura în care o astfel de înregistrare este subordonată unei condiții privind reședința pe teritoriul național, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

56 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 45 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care subordonează acordarea către angajatori a unei subvenții pentru încadrarea în muncă a șomerilor în vârstă de peste 45 de ani condiției ca șomerul angajat să fie înregistrat ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în același stat membru, în măsura în care o astfel de înregistrare este subordonată unei condiții privind reședința pe teritoriul național, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Semnături